

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 4

Fylke: Hardalund

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Elne

Emne: Bakning

Bygdelag: Stordalun

Oppskr. av: Samuel Kvernide

Gard: Kvernide

(adresse): Elne

G.nr. 55 Br.nr. 1-4

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Jeg blei eier av garden Kvernide i Elne
i 1889 og for den tid og tid nu er
opplegnelseme hvent.

1 Kvern og Kvern

For garden var i farsningens av
gardens avling Byg. Kvern og
Poteter og til radfrugter.

For garden hadde vi 1 Bekk-Kvern
og Tærkoun hvor vi lærde det

Kvern & vi malte. ja vi mal alt

Kvern for Bekk-Kvernen, nogen hand.

- Kvern, har jeg ikke set eller hørt noget

serlig om. jeg har hørt at der skal

vere en god garden Winge i Elne.

All mjøl, blei sammaldt og blei

brugt som matmjøl, unkat (ringens

det første mjølet Kvernen ga for

sig det brugtes tie dyr)

ja her er store forandringer efter at

en god avling til Bygdemøllen

der kan en for det som en

vil ha det idet at en kan for

det Skallet og for bare mængde

og saa den mælt, og ein kan saa gryn
 Til kofser bruker ein Rugmjæl til kakker
 bruker ein helst fint rugmjæl, Byggnjæl
 Kveiles. får vi fint Bygdemællen brugte
 vi disse, mjælsarne sammald idet vi
 mælte karnet med skalmen paa no
 lages den av far at far fint mjæl
 2 Mjæld. Vi har ingen sikkningsredskap,
 i dei gamle dagar, vi kjøpte av
 Handelsmannen Spidsch bygg og derav
 fik vi fint gryn mjæl, og det var det
 fineste mjæl.

3 Ny mælt mjæl er bedre end gammelt
 man en regel far at sette mjæld ind
 i varmt rum far skammer ikke her.

4 Kaurbrød. Rugbrød

5 Bakstew

Bakning far gaar helst i hjemmet
 Det kan godt far skamme at ein
 gjer bytingsarbeide. Det var stors
 far sigle paa Bakstekarerne det
 kunde varene at dei fleinste
 bakke det dabelle og ses fint.

Dei ymse slag brød og kaker

Får i gamle dagar hadde vi kofse
 brød av Rug. Kaurbrød saa hadde vi
 Bakstewer, den var av rugmjæl og Byggnjæl
 helst Sæip eller Melk den var rindt lagd
 med Kveile og var ca 40 cm
 saa hadde vi Melkewer av grynmd
 og melk sleigt paa Bakstewer, Disse
 to Kakerarter var skikken at nyte sam
 par at ein lag ein av vor sort og
 la den over en anden efter at ein

hadde smurt paa den smaa disse Kaker
 farokammer enu et helgedagsmal
 og i gjestebied, og saa har vi Kjekkekake
 denne er Klopsid med hunden een bakt
 vedover med Kjeule den er 25cm i omfang
 og 1cm tyk er laget av Rug eller grysmid
 og stengt paa Bakstykke disse serter
 farokammer enu og kaldes Potetkake, da
 den innholder mest Potetdeig.

Saa har vi den kjente Haringekake
 den er laget av gjerdet Rugmjäl
 selsat saapneer med
 og er bakt ut, med et sers Kjeule
 med Djupske Refler baade langs og over
 som man hi at Kallen ikke skal
 Pöysne op og saa denne stekes i
 paa Bakstykke, den stekes ogsaa
 i sers opparte, enner.

Kaffekaker stekes i gjern
 og er av fint mjäl selsat med
 Vike hi 1890 hadde onne farodre hi
 dei store høytider Et stort Vinfel paa
 banded hi en høytidsdag hvor der var
 Paasmurt mal Klingelisse, Klingen var
 skaard i firkant, og laget i lag saa
 Kam / Kuelving bestaende av / Bakstykke
 / medkake derhi Kam en del med
 Sätast fararbeid av medt alt
 var paasmurt Smör og Sirup
 blei Kall Klintonans fot og hadde
 en høyde av 50cm og mere
 og var sunt festlige i dei sider
 iingils man handtsmanen og
 gjardes det saa festligt en Kunde
 med det en Kunde lage selv.

208

4
7-9 fine Hjæde paa Kvarnside i 1889
og uventet det 1892 den tid var det
almindelig at en Kjøpke Rieg og Spidsd
Byg til Sammenhængende Disse Kan
sædes hele Maet paa gørdens Kvern
og tilbereds paa bedste maade

6 Det blei far ein det ammenad proo Bröd
 eller Kamferorne Nam får den tid berugte
 in Flatbröd av Rieg hi frekast
 Kaurbröd hi meddag enlev i form Graut
 een i kelleg hi Kjal meer ammen salt mat
 Far at spars proo Mjæld, berugtes sprung
 med kaldet Haglessa og det blei
 der sures Karber vo og var sekert in
 merende mat.

7 Gjestevar.

ya det var og er almindeligh at husemoren
 har finare mat i huset og Kalle's Gjeste mat
 Det almindelige er Kling (Kliningsløfse)
 Ballskake, og Mjilskake, Kofler,

8 Gylakaker.

Denne er aldeles fremmed her
 og har aldrig vært smakt an dem.

9 Flatbröds

ya ein kaker flere sarter Flatbröd
 Kuandagsbröd var av graue mjäl
 og fint bröd. Det kunde vere finere
 far hantverdsger, husbanden hadde
 sam regel samme kast, som Gjernerne
 10 Knudbröd.

ya ein hadde Raamjäll proo finare
 bröd og det Kalle's Gjestebröd
 Dei lag fulds handlaue og hadde
 det proo leivne, og gmir det udover
 hele leivne mer man gmir so fene
 blir leivne Denne sate Bröds Nam
 opkevarnes Hardt hvis den er ardenkelig
 skigh det blei linndt og klepet
 fler at det var Paasmirk med
 Soners Ost.

11 Leiv

Naund leiv er benumdsen får det
er sklegt og efter, en del av leivens
Kaldes får ein lefselste.

12 Løse

Det finare fløtbrødet kaldes vi
får løsekling, ja ein lagar løse
te farsjelligt Høylidet Brylupper
grauford, der brukes ogsaa som
Heiseneste. Ein brukar at somare, for
Smår farsjelliges astusarter efter som
falk liker ein brukar Kniv
og somarer over hele løsen.

He anaflobrødet spises altid hart

13 Brilling

Ein brukar hare fjølsbrød og biltusbrød
og det maa ein gjera mens leivens
er paa hellen og maa ein faa
han av hellen har ein en fjølsde,
som legges op paa en brødet løse
som farg te ny Kamer.

14 Ejer og surdeig

Det er i dei seinare tider ein hadde
brøt får ejer efter ein stultjer i
Kampuren. (Fløtbrødet er som regel
uggjeret) Her faar man kjøpe ejer paa
Bulikkene, og ein er godt over te
at bruker Kampurbrød, av finere
og grovere sarter

16 Ein Kjenner paa deigen og ein
önd stultjer ser maa deigen
er passende te Knaaing, ein
bruker at spise brødet helt
naar det er et dager gammel

- det er drygere da, det er lit stonra
- 17 Skikstida for gjerd, berodt er /time
- 18 Kart gjerd berodt.

Kardanger Kade er av Rugmjøl og stikjes med Bakstulle, dei fjeller berne ut og brukt et ses Kjeule, som har skarpe kager idet der dype smit langs suet over Kjeulet.

ya Syrakke klapper ein med handa til ein faar den passende.

- 19 Skikungas
- Kulst i Eldhuset, men ein Künde indrede sig i fjeller, og Kjøken er vis ein hadde Skarsstein.

20. Det Künnes bernde, men faerkan spjeldes at ein hadde ammen i Samman.

21 Til et opvarme Bakstulle og Kampfuren bruges Orre ved.

22 Det er unødveendig nogen Rugjærug av Kampfir, man brukt ein Kast og Kaster idet om det er most.

23 Smalbrød og bedels birkning av ved.

24 ya eg har høyrt at ein har stengt brød i flaa gryte og ein under brødt og so der.

25 utjent her.

26 Kringled i gnes ved gjerd og naar den er passende gjerd blir den Knaat og arbeidet de Kringler og blir ligende en tid, hvarefter Kringlerne blir sat op i Kagerne van saamange sam Skikrammel Kan ha plass til.

27 Er utjent her.

28 Karles gnymer man brødt

Flathrødt er stabilt og i Røer i hyllene
og Kan haas i aar. Kamferbrød og
Kaker har ikke lang tid det Kan
hædes sig og opbevarer i Brødbakser

29 Kakerstyper og figurer er utjent her.

30 Er utjent her

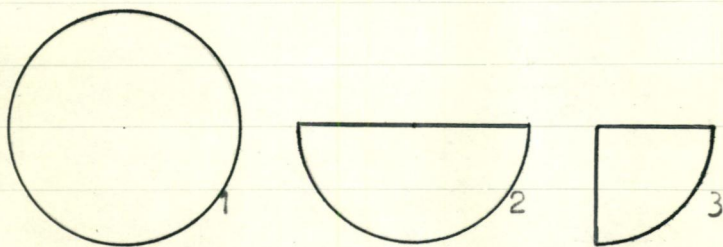
31 Ja ein Kaker dei far Mjættkakery
og den brukes helst som helgekak
og haaler ingen lagring kin noen few dage.

32 Kakerdeig

33 Papir Kaker er laget av Mjætt og Mjæl
og er ofte stengt den brukes i
alle anledninger

34 Bakk har ikke nyt brøigt her i
mest minne

35-36-37-38-39-40-41. Kan ikke bevarer.

2: 1 gang brettet brødleiv.

3: 2 gange brettet brødleiv.

Teikna ut etter papirmynster, som ligg ved svaret.
Mars 1951. R.F.